

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ УПРАВЛЕНИЯ
И СОЦИАЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ**

Кафедра социальной работы и реабилитологии

ФИЛОНЧИК
Елена Ивановна

**РОЛЬ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ В РАЗВИТИИ
СИНДРОМА ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ВЫГОРАНИЯ У ЛИЦ
СОЦИОНОМИЧЕСКИХ ПРОФЕССИЙ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат медицинских наук,
доцент А.А. Азарова

Допущена к защите

«___» _____ 2016 г.

Зав. кафедрой социальной работы и реабилитологии

кандидат социологических наук, доцент

_____ Н.Н. Красовская

Минск, 2016

ABSTRACT

Volume: 53 p., 7 tab., 6 Fig., 47 springs, 6 ADJ.

Key words: PROFESSIONAL deformation of the PERSONALITY, EMOTIONAL BURNOUT, PROFESSIONAL BURNOUT, "HELP" PROFESSION

Object of study: the burnout syndrome in persons "help" professions.

Subject of research: socio-psychological factors in the development of burnout in individuals "help" professions.

The purpose of the study is to reveal the role of socio-psychological factors in the development of burnout in individuals "help" professions.

The methodological basis of the study was the concept of professional burnout (K. Maslach, V.E. Orel, N.E. Vodopyanova, E.S. Starchenkov, V.V. Boyko, etc.); the regulations on the individual psychological factors of emotional burnout (V.M. Barabanova, V.V. Boyko, V.E. eagle, etc.); the conclusions of experimental research on the peculiarities of emotional burnout among health professionals (M.V. Barabanova, T.Z. Biktimirov as, T.V. Bolshakova M.V. Vdovin, V.E. Oryol, A.R. Khokhlov, etc.) and social workers (I.N. Aseeva, L.Z. Gosteva, V.Yu. Badalyan, L.N. Molchanov, V.B. Nikishin, N. With. Pashuk, N. Popov, S.G. Sapargalieva, B.E. Usova, T.A. Ushakov, etc.).

Research methods: analysis and synthesis of the psychological literature on the research problem; psychological diagnostic method (questionnaire of burnout (burnout) Maslach C. M.; methods of terminal values I. G. Senina; methods for diagnosing the level of empathic abilities century Century Boyko; diagnostics methods for business, creative and moral climate in the team N. P. Fetiskina), mathematical-statistical methods, interpretation method.

The practical significance of results: the results of the study can be used to develop programs of psychological support of professional activity, prevention and correction of professional burnout syndrome and health-care workers and social workers.

The reliability and validity of the research results provided by the methodological validity of main theoretical propositions using quantitative and qualitative data analysis, including statistical processing methods. The author confirms that the empirical material objectively reflects the state of the phenomenon being studied, all borrowings from literary and other sources are accompanied by references to their authors.

РЭФЕРАТ

Аб'ём работы: 53 старонкі, у тымліку 7 табліц, 6 малюнкаў, 47 крыніц, 6 дадаткаў.

Ключавыя словы: ПРАФЕСІЙНАЯ ДЭФАРМАЦЫЯ АСОБЫ, ЭМАЦЫЯНАЛЬНАЕ ВЫГАРАННЕ, ПРАФЕСІЙНАЕ ВЫГАРАННЕ, САЦЫЯНАМІЧНЫЯ ПРАФЕСІІ

Аб'ект даследавання: сіндром эмацыйнага выгарання ў асоб сацыянамічных прафесій.

Прадмет даследавання: сацыяльна-псіхалагічныя фактары ў развіцці сіндрому эмацыйнага выгарання ў асоб сацыянамічных прафесій.

Мэта даследавання – выявіць ролю сацыяльна-псіхалагічных фактараў у развіцці сіндрому эмацыйнага выгарання ў асоб сацыянамічных прафесій.

Метадалагічнай асновай даследавання з'явілася канцэпцыя прафесійнага выгарання (К. Маслач, В. Е. Арал, М.Е. Вадап'янава, Е. С. Старченкова, В.В. Бойка і інш.); палажэнне аб індывідуальна-псіхалагічных фактарах эмацыйнага выгарання (М.В. Барабанова, В.В. Бойка, В.Е. Арал, і інш.); высновы эксперыментальных даследаванняў аб асаблівасцях эмацыйнага выгарання ў медыцынскіх работнікаў (М.В. Барабанова, Г.З. Біктыміраў, Т.В. Бальшакова М.В. Удовін, В.Е. Арал, Р.А. Хахлоў і інш.), а таксама ў работнікаў сацыяльнай сферы (І.Н. Асеева, Л.З. Госцева, Ю.В. Бадалян, Л.Н. Маўчанова, В.Б. Нікішына, Н.З. Пашук, М.А. Папова, С.Г. Сафаргаліева, Е.Б. Усава, Т.А. Ушакова і інш.).

Метады даследавання: аналіз і абагульненне псіхалагічнай літаратуры па праблеме даследавання; псіхадыягнастычны метады (апытальнік выгарання К.М. Маслач; метадыка тэрмінальных каштоўнасцяў І.Г. Сеніна; метадыка дыягностыкі ўзроўню эмпатычных здольнасцей В.В. Бойка; метадыка дыягностыкі дзелавога, творчага і маральнага клімату ў калектыве Н.П. Фятыскіна), матэматыка-статыстычныя метады, інтэрпрэтацыйны метады.

Практычная значнасць атрыманых вынікаў: вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны для распрацоўкі праграм псіхалагічнага суправаджэння прафесійнай дзейнасці, прафілактыкі і карэкцыі сіндрому прафесійнага выгарання і медработнікаў, і спецыялістаў па сацыяльнай рабоце.

Дакладнасць і абгрунтаванасць вынікаў даследавання забяспечваецца метадалагічнай абгрунтаванасцю асноўных тэарэтычных палажэнняў, выкарыстаннем колькаснага і якаснага аналізу дадзеных, уключаючы статыстычныя метады апрацоўкі. Аўтар пацвярджае, што эмпірычны матэрыял аб'ектыўна адлюстроўвае стан доследнага феномену, усе запазычанні з літаратурных і іншых крыніц суправаджаюцца спасылкамі на іх аўтараў.

РЕФЕРАТ

Объем работы: 53 страниц, в том числе 7 таблиц, 6 рисунков, 47 источников, 6 приложений.

Ключевые слова: ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ДЕФОРМАЦИЯ ЛИЧНОСТИ, ЭМОЦИОНАЛЬНОЕ ВЫГОРАНИЕ, ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ВЫГОРАНИЕ, СОЦИОНОМИЧЕСКИЕ ПРОФЕССИИ

Объект исследования: синдром эмоционального выгорания у лиц социэкономических профессий.

Предмет исследования: социально-психологические факторы в развитии синдрома эмоционального выгорания у лиц социэкономических профессий.

Цель исследования – выявить роль социально-психологических факторов в развитии синдрома эмоционального выгорания у лиц социэкономических профессий.

Методологической основой исследования явилась концепция профессионального выгорания (К. Маслач, В.Е. Орел, Н.Е. Водопьянова, Е.С. Старченкова, В.В. Бойко и др.); положение об индивидуально-психологических факторах эмоционального выгорания (М.В. Барабанова, В.В. Бойко, В.Е. Орёл, и др.); выводы экспериментальных исследований об особенностях эмоционального выгорания у медицинских работников (М.В. Барабанова, Т.З. Биктимиров, Т.В. Большакова М.В. Вдовина, В.Е. Орел, Р.А.Хохлов и др.) а также у работников социальной сферы (И.Н. Асеева, Л.З. Гостинова, Ю.В. Бадалян, Л.Н. Молчанова, В.Б. Никишина, Н.С. Пашук, Н.А. Попова, С.Г. Сафаргалиева, Е.Б. Усова, Т.А. Ушакова и др.).

Методы исследования: анализ и обобщение психологической литературы по проблеме исследования; психодиагностический метод (опросник выгорания (перегорания) К.М. Маслач; методика терминальных ценностей (ОТЕЦ) И.Г. Сенина; методика диагностики уровня эмпатических способностей В. В. Бойко; методика диагностики делового, творческого и нравственного климата в коллективе Н.П. Фетискина), математико-статистические методы, интерпретационный метод.

Практическая значимость полученных результатов: результаты исследования могут быть использованы для разработки программ психологического сопровождения профессиональной деятельности, профилактики и коррекции синдрома профессионального выгорания и медработников и специалистов по социальной работе.

Достоверность и обоснованность результатов исследования обеспечивается методологической обоснованностью основных теоретических положений, использованием количественного и качественного анализа данных, включая статистические методы обработки. Автор подтверждает, что эмпирический материал объективно отражает состояние исследуемого феномена, все заимствования из литературных и других источников сопровождаются ссылками на их авторов.